

PM 2010:124 RII (Dnr 305-1559/2009)

Alla uteserveringar ska vara tillgängliga för alla **Skrivelse av Stefan Nilsson och Mats Lindqvist (båda MP)**

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Skrivelse av Stefan Nilsson och Mats Lindqvist (båda MP) om ”Alla uteserveringar ska vara tillgängliga för alla” anses besvarad med vad som anförs i denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

Stefan Nilsson och Mats Lindqvist (båda MP) föreslår i en skrivelse den 7 juli 2009 att alla uteserveringar i Stockholms stad ska vara fullt tillgängliga inför vår/sommar säsongen 2010. I skrivelsen hänvisar Stefan Nilsson och Mats Lindqvist (båda MP) till den årliga genomgång av uteserveringarna i staden som görs av De Handikappades Riksförbund. Undersökningen för 2009 visade att av de 331 uteserveringarna i Stockholms innerstad var det omöjligt för en rullstolsanvändare att ta sig in på var femte. Skribenterna menar att den vanligaste orsaken till detta är att uteserveringarna i många fall är uppbyggda som en terrass utan att det finns en rullstolsramp.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, trafik- och renhållningsnämnden och kommunstyrelsens handikappråd.

Stadsledningskontoret framhåller vikten av att staden genomför regelbundna kontroller för att säkerställa att tillståndshavare för uteserveringar uppfyller de villkor som följer tillståndet.

Trafik- och renhållningsnämndens villkor för upplåtelse för uteservering är att de ska vara så utformade att de möjliggör tillgänglighet för rullstolsanvändare.

Kommunstyrelsens handikappråd anser att nivåskillnader mellan uteserveringar och gata aldrig ska vara tillåtna samt att återkommande uppföljningar görs för att kontrollera att restaurangerna efterlever regelverket.

Mina synpunkter

Uteserveringar är trevliga inslag i Stockholms offentliga miljöer och uppskattas av stockholmare och besökare. Uteserveringar ska vara ett naturligt inslag i gatubilden istället för en utbyggnad av restaurangen. Det är dessutom viktigt att de är tillgängliga för alla.

Antalet uteserveringar har ökat under åren, vilket är positivt. År 2000 uppgick antalet i hela staden till 780 stycken, år 2010 är antalet 1 792. Antalet uteserveringar i innerstaden har sedan 2008 ökat med 8 % per år och i ytterstaden med 7 % per år. Med tanke på att antalet ökar är det mycket viktigt att riktlinjer för placering och utformning följs av restauranger och caféer samt att riktlinjerna innehåller mått som följs upp av markupplåtaren.

Vi har och ska ha stor restriktivitet med upphöjda uteserveringar. Undantag görs endast på de ställen där nivåskillnaderna är stora på trottoaren eller torget. Nivåskillnad mellan serveringslokal och trottoaren är inte ett godtagbart skäl för en upphöjd uteservering. Uppbyggnad ska anges i polistillståndsansökan. Om uppbyggnad tillåts, ska handikappramp rymmas inom uteserveringens område, så att de som rör sig längs stadens trottoarer och torg kan komma förbi utan problem. Det är även viktigt att inte föremål sticker ut utanför uteserveringens avgränsning.

Jag anser att den årliga genomgång av uteserveringarna i staden som görs av De Handikappades Riksförbund är mycket bra och välkommen. Genomgången är ett viktigt komplement till markupplåtarna i deras arbete med att undersöka de uteserveringar som bedömts som tveksamma och även få en bild av den majoritet av ställen som varit godkända. Det är viktigt att kunna rätta till eventuella felaktigheter och använda vissa uteserveringar som goda exempel på tillgänglighet i det fortsatta informationsarbetet.

Ett utökat samarbete mellan Polisens tillståndsenhet, trafikkontorets upplåtelseenhet och företrädare för handikapporganisationer har inletts och detta samarbete ska fortsätta och fördjupas för att på bästa sätt kontrollera att givna tillstånd följs och att en god tillgänglighet säkerställs.

För bättre tydlighet och enklare kontroll avser jag att, via trafik- och renhållningsnämnden, ge trafikkontoret i uppdrag att ta fram ett koncept med kontrollmärke. Det behövs en bättre kontrollfunktion där både besökare och markupplåtare på ett enkelt sätt kan se att uteserveringarna uppfyller de krav som ställs av staden.

Visar det sig att restauranger eller caféer inte följer de villkor som upprättats ska staden uppmana Polisen att dra in tillstånd och om tillstånd saknas ska det även polisanmälans.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Skrivelse av Stefan Nilsson och Mats Lindqvist (båda MP) om ”Alla uteserveringar ska vara tillgängliga för alla” anses besvarad med vad som anförs i denna promemoria.

Stockholm den 30 september 2010

ULLA HAMILTON

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Villkor vid användning av offentlig plats för uteservering
3. Lathund för hantering av ansökningar om upplåtelse av offentlig plats: uteserveringar
4. Skrivelse om att alla uteserveringar ska vara tillgängliga för alla

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Roger Mogert* (S) enligt följande:

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. Delvis bifalla föredragande borgarrådets beslut.
2. Uppmana trafiknämnden att senast i verksamhetsberättelsen redovisa vilka konkreta åtgärder man vidtagit för att komma tillrätta med problemet.
3. Därutöver anföra följande.

Att en stad som Stockholm med ambitionen att vara världens mest tillgängliga huvudstad inte har tillgängliga uteserveringar är anmärkningsvärt. Av de 331 uteserveringar De Handikappades Riksförbund undersökte år 2009 var det omöjligt för en rullstolsanvändare att ta sig in på var femte. Det är också förvånande att borgarrådet menar att det är positivt att DHR gör dessa undersökningar, när det i själva verket borde vara staden själv som gör dem, utifrån intresse och ansvar för dessa frågor.

Reservation anfördes av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (MP) enligt följande:

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. Att alla uteserveringar ska vara tillgängliga för alla.
2. Att därutöver anföra

Det är svagt att den moderatledda majoriteten inte förrän nu, när säsongen för uteserveringar är slut, lyfter denna skrivelse som lades för över ett år sedan. Det visar hur lågt de prioriterar tillgänglighetsfrågorna.

DHR (Delaktighet, Handlingskraft, Rörelsefrihet) gjorde även denna säsong, sommaren 2010, en inventering av uteserveringarna. Den visade att antalet otillgängliga uteserveringar tyvärr ökat sedan i fjol, med 11 stycken. 54 uteserveringar var klart underkända och 12 ”tveksamma”, av totalt 377 kontrollerade uteserveringar. Det betyder att nästan var femte uteservering inte är tillgänglig för alla. Det är ett dåligt betyg, som hade kunnat bli betydligt bättre om man redan när MP uppmärksammade frågan hade ställt krav på åtgärder.

De åtgärder som nu görs är ändå bra, vi välkomnar det utökade samarbetet och en förbättrad kontrollfunktion.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Carin Jämtin*, *Roger Mogert* och *Tomas Rudin* (alla S) och *Ann-Margarethe Livh* (V) med hänvisning till reservationen av (S) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Emilia Hagberg* och *Stefan Nilsson* (båda MP) med hänvisning till reservationen av (MP) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Stefan Nilsson och Mats Lindqvist (båda MP) föreslår i en skrivelse den 7 juli 2009 att alla uteserveringar i Stockholms stad ska vara fullt tillgängliga inför vår/sommar säsongen 2010. I skrivelsen hänvisar Stefan Nilsson och Mats Lindqvist (båda MP) till den årliga genomgång av uteserveringarna i staden som görs av De Handikappades Riksförbund. Undersökningen för 2009 visade att av de 331 uteserveringarna i Stockholms innerstad var det omöjligt för en rullstolsanvändare att ta sig in på var femte. Skribenterna menar att den vanligaste orsaken till detta är att uteserveringarna i många fall är uppbyggda som en terrass utan att det finns en rullstolsramp.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, trafik- och renhållningsnämnden och kommunstyrelsens handikappråd för yttrande.

<i>Innehållsförteckning</i>	<i>Sid</i>
Stadsledningskontoret	4
Trafik- och renhållningsnämnden	5
Kommunstyrelsens handikappråd	6

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 12 november 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Staden har sedan många år arbetat intensivt med att göra staden tillgänglig för boende och besökare. I början av november i år, 2009, erhöll staden en utmärkelse för detta omfattande tillgänglighetsarbete. Frågan är av mycket stor vikt för stockholmarna.

Uteserveringar är tillståndspliktigt enligt ordningslagen (1993:1617), 3 kap § 1. Polisen är tillståndsmyndighet men ska hämta in yttrande från berörd kommun då det är offentlig plats som tas i anspråk, enligt 3 kap § 2. Kommunerna har rätt att ange villkor i samband med att tillstånd utfärdas för en uteservering, enligt ordningslagen (1993:1617), 3 kap § 15. Stadsledningskontoret kan konstatera att trafik- och renhållningsnämnden, i samarbete med berörd stadsdelsnämnd, avger stadens yttrande och ställer villkor för tillståndets utfärdande. Kontoret kan konstatera att det i stadens villkor för uteserveringar bl.a. framgår att uteserveringen ska vara tillgänglig för alla och att uteserveringen ska stå på marken och att uppbyggnader endast tillåts i undantagsfall.

Kontoret kan också konstatera att det enligt trafik- och renhållningsnämnden inletts ett utökat samarbete mellan polisens tillståndsenhet, företrädare för handikapporganisationer och stadens trafikkontor för att bl.a. säkerställa att givna tillstånd följs.

Stadsledningskontoret vill framhålla vikten av att staden genomför regelbundna kontroller för att säkerställa att tillståndshavare för uteserveringar uppfyller de villkor som följer tillståndet.

Stadsledningskontoret föreslår att skrivelsen ”Alla uteserveringar ska vara tillgängliga för alla” av Stefan Nilsson och Mats Lindqvist (mp) anses besvarad med hänvisning till vad som sagts i kontorets tjänsteutlåtande.

Trafik- och renhållningsnämnden

Trafik- och renhållningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 13 oktober 2009 att

överlämna kontorets utlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Annika Ödebrink m.fl. (S), Mats Lindqvist (MP) och Kajsa Stenfelt (V), *bilaga 1*.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 september 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Att nyttja offentlig plats, dvs gatan, trottoaren, torget och parken, till något annat än vad den primärt är menad för är tillståndspliktigt enligt ordningslagen (1993:1617), 3 kap 1 §. Polisen är tillståndsmyndighet och bedömer en inkommen ansökan med hänsyn till trafiksäkerhet samt allmän ordning och säkerhet. Kommunen, som förvaltare av den offentliga platsen, är remissinstans med vetorätt. Om kommunen avstyrker en ansökan ska polisen inte utfärda tillstånd.

Tillståndet i sig utfärdas alltså av polisen. Detta innebär att det också är polisen som har sanktionsmöjligheterna. Ett återkallande av ett tillstånd av skäl som grundar sig på ordningslagen görs således av polisen, som varande tillsynsmyndighet. Trafikkontoret kan dock hos polismyndigheten begära ett återkallande.

Kommunen har rätt att ställa villkor i samband med att man tillstyrker en ansökan, i enlighet med 3 kap 15§. Dessa villkor ska gälla de intressen som kommunen har att bevaka i fråga om skötsel av den offentliga platsen, markanvändning, stadsbild, miljö och trafik. I Stockholm är det trafikkontoret, i förekommande fall efter samråd med berörd stadsdelsförvaltning, som avger kommunens yttrande.

Villkor för upplåtelse av offentlig plats för uteservering

Vid upplåtelse av offentlig plats för uteservering ställer kontoret, som markförvaltare, villkor för tillståndets utfärdande. Kontoret har följt kommunfullmäktiges inriktningsmål och målet om Stockholm som världens mest tillgängliga huvudstad vid utformningen av villkoren för uteservering vad gäller tillgänglighet.

I villkoren för uteserveringar framgår att uteserveringen ska vara tillgänglig för alla, även för personer med nedsatt rörelse- och/eller orienteringsförmåga.

Där framgår också att en uteservering ska stå direkt på marken och uppbyggnader tillåts endast i undantagsfall, exempelvis vid lutningar större än 1:20. Då den sökande önskar en uppbyggnad ska han rådgöra med trafikkontorets upplåtelseenhet.

För uteserveringar gäller vidare att de ska vara klart avgränsade på kortsidorna. Där så är möjligt ska hela serveringsytan avgränsas. Dessa avgränsningar ska bland annat förenkla för personer med nedsatt syn att kunna röra sig i gatumiljön. Trafikkontoret bedömer inte att avgränsningar av hela ytan kan krävas för alla uteserveringar, då gångbanorna på de flesta platser är så smala att en avgränsning även på långsidorna skulle innebära att serveringsytan inte blir tillgänglig för rullstolsanvändare.

I villkorsbilagan påpekas att gångbanan är till för gående. Vissa minimimått för kvarvarande ytor specificeras. På gångbanor med mindre gångströmmar ska det alltid finnas minst 1,6 meter fri passage och på gångbanor med större gångströmmar minst 2,0 meter. Vid starkt frekventerad gångbana krävs att det är 3-4 meter kvar av den. Dessa minimimått gäller för sommarsäsong. Under vintersäsong krävs minst 3 meter fritt för att möjliggöra snöröjning med mera.

Villkoren bifogas det tillståndsbevis som polisen skickar till den sökande. (bilaga 2)

Kontorets bedömningsgrunder

I ”Lathund för hantering av ansökningar om upplåtelse av offentlig plats: uteserveringar”, bilaga 3, påpekas att ett avsteg från gängse regler vad gäller tillgängligheten är så kallade miniserveringar med en bredd av 0,5 m. Där bör möblerna vara fast monterade och utformade på ett sådant sätt att de kan kännas av med en petkäpp. Dessa mini-uteserveringar är i och för sig inte tillgängliga för alla rörelsehindrade, men möjliggör för restaurang- och caféinnehavarna att ha uteservering på smala gångbanor. De fast monterade möblerna gör att uteserveringarna inte kan ”flyta ut” och försvåra framkomligheten på den redan smala gångbanan.

Vid de uteserveringar som har uppbyggnad eller på annat sätt är avgränsade runt om blir det lätt för verksamhetsansvarig att hålla de tillåtna måtten då gästerna inte kan flytta utanför den inhägnade ytan. Nackdelarna är bland annat att ett krav på avgränsning runt hela ytan innebär att många uteserveringar inte skulle kunna tillåtas, då kraven på fria ytor för gångtrafiken och ytor på uteserveringen som möjliggör tillgänglighet för rullstolsanvändare inte samtidigt kan tillgodoses.

Vid ansökan till polisen ska en ritning där uteserveringens placering, längd och bredd tydligt framgår bifogas. Dessutom ska en ritning bifogas som visar avgränsningens utformning och hur tillgängligheten tillgodoses.

I Stockholms innerstad finns idag cirka 1 100 uteserveringar med polistillstånd. Trafikkontorets upplåtelseenhets markupplåtare, som är de som på Trafikkontoret handlägger ansökningar om tillstånd jämlikt ordningslagen, kontrollerar att det givna tillståndet följs under tillståndstiden. Riktade kontroller görs vid inkomna klagomål. Trafikkontoret påtalar då för verksamhetsansvarig vikten av att villkoren för upplåtelsen följs.

Trafikkontorets synpunkter

För att stadens krav, bl a beträffande tillgänglighet, ska tillgodoses, bifogas en villkorsbilaga till det tillståndsbevis som polisen skickar till den sökande. Villkorsbilagan, bilaga 2, är framtagen inom trafikkontoret.

En rutinbeskrivning för handläggningen av denna typ av ärenden har också tagits fram av upplåtelseenheten, Lathund för hantering av ansökningar om upplåtelse av offentlig plats: uteserveringar, bilaga 3. I dessa två dokument beskrivs när en uppbyggnad kan tillåtas och också hur avgränsningar av serveringsytan ska hanteras. I polistillståndet framgår att stadens villkor ska följas för att tillståndet ska gälla.

Ett utökat samarbete mellan polisens tillståndsenhet, trafikkontorets upplåtelseenhet och företrädare för handikapporganisationer har inletts och detta samarbete ska fortsätta och fördjupas för att på bästa sätt kontrollera att givna tillstånd följs och att en god tillgänglighet säkerställs.

Kommunstyrelsens handikappråd

Kommunstyrelsens handikappråd beslutade vid sitt sammanträde den 26 oktober 2009 följande

att som svar på remissen lämna följande yttrande

I en skrivelse till kommunstyrelsen (dnr 305-1559/2009) föreslår Stefan Nilsson (MP) och Mats Lindqvist (MP) att alla uteserveringar i Stockholm ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning vår/sommarsäsongen 2010. Endast i undantagsfall ska nivåskillnader tillåtas. Det säger trafikkontorets föreskrifter.

Kommunstyrelsens handikappråds yttrande daterat den 26 oktober 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Handikapprådet instämmer till stora delar med motionärernas förslag. Handikapprådet anser att nivåkillnader mellan uteserveringar och gata aldrig ska vara tillåtna. Det innebär bristande tillgänglighet och ett brott mot 9 artikeln, FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Handikapprådet vill betona vikten av att återkommande uppföljningar görs för att kontrollera att restaurangerna efterlever regelverket.

När anmälningar om enkelt avhjälpna hinder inkommer måste de hanteras skyndsamt. I de fall åtgärder inte vidtas måste vite utfärdas i enlighet med bestämmelser i plan och bygglagen (1987:10) 17 kap. 21 a §.

Handikapprådet vill också erinra om att ändringar gjorts i regelverket om uteserveringar. Enligt 2007 års tillämpningsanvisningar skulle alla ute-serveringar ha en inhägnad runt hela serveringen med en 90 centimeter stor öppning på långsidan. Enligt nuvarande regelverk bör avgränsningar finnas runt hela serveringen, men i undantagsfall kan avgränsningarna på kortsidorna räcka. Om undantag över huvud taget ska tillåtas, bör det klart framgå vad som krävs för att undantag från huvudregeln ska göras.

RESERVATIONER M.M.

Trafik- och renhållningsnämnden

Reservation anfördes av Annika Ödebrink m.fl. (S), Mats Lindqvist (MP) och Kajsa Stenfelt (V) enligt följande

- 1 Trafik och renhållningsnämnden överlämnar kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
- 2 Trafikkontoret får i uppdrag att senast i verksamhetsberättelsen redovisar vilka konkreta åtgärder man vidtagit för att komma tillrätta med problemet.
- 3 Därutöver anføres följande:

Rörande uteserveringar så har de senaste åren en anarki tillåtits att utbreda sig. Uppföljningen av stadens gällande regler har helt enkelt inte fungerat. Det är därför viktigt att kontoret vinnlägger sig om att även på plats besiktiga givna tillstånd, så att ingen ska förledas att tro, att dessa tillstånd bara är en formalitet.

VILLKOR VID ANVÄNDNING AV OFFENTLIG PLATS FÖR UTESERVERING

Utformning

Uteserveringar är ett självklart, trevligt och omtyckt inslag i staden. Din uteservering är ett bidrag till en attraktiv gatumiljö. För att uppnå detta vill Trafikkontoret, nedan kallat kontoret, lämna några goda råd och dessutom informera om några viktiga och grundläggande regler.

Säsongerna för uteservering är **1 april till 15 oktober, uteservering sommar**, och **16 oktober till 31 mars, uteservering vinter**.

Stadsmiljön får sin karaktär av bland annat husfasader och gatans utformning. Hur möblemanget, avgränsningen och parasoller eller markiser ser ut betyder också mycket för stadsmiljön, ta därför hänsyn till hur omgivningen ser ut.

Uteserveringen ska vara klart avgränsad på kortsidorna, där det är möjligt ska hela serveringsytan avgränsas. Tryckimpregnerat trä och ”villastaket” är främmande inslag i gatubilden. Avgränsningen ska vara säker och funktionell och tydlig för synskadade.

Uteserveringar är en del av gatumiljön och placeras i regel direkt på trottoaren. Man kan inte ställa samma krav på en gångbana som ett golv inomhus och uppbyggnader är i regel ej tillåtna. Ibland sluttar gångbanan alltför mycket och man ska då rådgöra med kontorets upplåtelseenhet för råd om utformningen. För att minimera risken för skadedjur ska eventuell uppbyggnad vara genomsiktig eller tillverkas i sektioner så att den kan lyftas bort vid bekämpning, det är viktigt att kortsidorna är öppna.

Städning under uppbyggnaden, som ni ska göra, kan med fördel ske i samråd med stadens skadedjursgrupp som vid behov gör sanering.

Plan- och bygglagen ställer krav på att allmänna platser, så kallad offentlig plats, ska kunna användas av personer med nedsatt rörelse- och/eller orienteringsförmåga. En eventuell uppbyggnad ska därför vara tillgänglig för alla och den ska vara så möblerad att den är användbar för personer med nedsatt rörelse- och/eller orienteringsförmåga.

Placering och mått

En uteservering

- ska stå direkt på marken (lägre uppbyggnader accepteras endast i undantagsfall – platsen avgör).
- kan ha parasoller eller rörliga markiser utan stödprofiler eller som inte är fastmonterade på vägg eller gångbana.
- ska ha avgränsning 90 cm hög från marken.
- kan ha genomsiktig avgränsning max 140 cm över marknivå.

För en uteservering enligt denna definition ska man alltså söka tillstånd hos polismyndigheten samt ha markupplåtelse, den är inte bygglovspliktig.

Uteserveringen placeras i normalfallet intill fasaden där den egna serveringslokalen ligger och är maximalt lika lång som lokalen innanför fasaden.

Stadens trottoarer är till för gående, här inkluderas självfallet personer med nedsatt rörelse- och/eller orienteringsförmåga.

På gångbanor med mindre gångströmmar ska det alltid finnas minst 1,6 meter fri passage och på gångbanor med större gångströmmar minst 2,0 meter. Vid starkt frekventerad gångbana krävs att det är 3-4 meter kvar av den.

Det fria passagemåttet betyder att det ska vara möjligt för gångtrafik att kunna passera utan bekymmer. Förekommer träd, vägmärken, parkeringsautomat, cykelställ, papperskorgar eller andra gatumöbler på trottoaren medför detta att den möjliga ytan för uteserveringen minskar, då det fria måttet räknas från dessa. Uteserveringens yttermått inkluderar blomlådor, menyskyltar och övriga anordningar. Dessa får alltså inte placeras utanför serveringens avgränsning.

Under vintersäsongen krävs 3,0 meter fri passage för att snöröjningsfordon ska kunna komma fram.

Uteserveringens avgränsningar ska vara stabila men inte ha en permanent karaktär. För en eventuell infästning i markbeläggningen krävs skriftligt medgivande från trafikkontorets upplåtelseenhet.

Skötsel/snöröjning

Bord, stolar, inhägnader och övrigt som hör till uteserveringen måste tas bort från gångbanan/torget under den tid av dygnet som verksamheten har stängt. Tillståndshavaren ansvarar för städning, snöröjning och halkbekämpning inom det upplåtna området.

Restaurangägaren ska se till att uteserveringen tas bort vid snöfall eller då det ligger snö på gångbanan/torget för att möjliggöra snöröjning. Observera att ingen reduktion av avgiften görs vid dessa tillfällen.

Städning, snöröjning och halkbekämpning ska ske på samma tider som för resten av gatan samt i övrigt vid snöfall. Vid snöfall ska den röjda snön placeras utmed gångbanans kantsten så att den ordinarie snöröjningen kan forsla bort snön.

Kontoret vill också erinra om att det åligger restaurangägaren och fastighetsägaren att lösa problemet med snöröjning av taken på fastigheterna och dess påverkan på uteserveringen.

Övrigt

Serveringsdekal som utfärdats av staden ska placeras klart synlig i lokalens fönster. Tillståndsbevis med bilagor ska på anmodan kunna uppvisas. Vippskylt, gatupratäre eller liknande får inte ställas ut på gångbanan.

Återkallande

Återkallande av staden

Under tillståndstiden äger staden och dess bolag rätt att disponera hela eller del av uteserveringsytan för mark- och ledningsarbeten. Anmälan om att Stockholms stad måste disponera markytan görs direkt till tillståndshavaren i så god tid som möjligt. Borttagande och återställande av uteserveringen bekostas av tillståndshavaren. Under den tid som tillståndshavaren inte kan nyttja marken tar Stockholms stad inte ut någon avgift.

Återkallande av tillståndshavaren

Om platsen inte ska användas under hela, eller delar av den tid, för vilken tillstånd erhållits ska tillståndsinnehavaren återkalla polistillståndet. Detta görs genom att tillståndsbeviset skickas tillbaka till polismyndigheten med en notering om att tillståndet återkallas, begäran ska dateras och skrivas under av tillståndshavaren.

Observera att även serveringsdekalen ska återsändas till kontoret.

Stadens markupplåtelseavgift baseras på givet polistillstånd. Om detta inte återkallats i god tid innan tillståndstiden infaller debiteras upplåtelsen oavsett om marken disponerats eller ej.

Återkallande av polisen

Polismyndigheten får återkalla tillstånd i vissa situationer och vid vissa tillfällen med stöd av Ordningslagen 3 kap 18.

Skador/kostnader

Tillståndshavaren är ersättningsskyldig enligt skadeståndslagen för skador på mark och egendom eller som vållas uppsåtligen eller av vårdslöshet samt skador som på grund av upplåtelsen drabbar tredje man.

Säkerhet

Anmälan om innehav av gasol ska ske till brandförsvaret. Utrymningsvägarnas fria bredd ska bibehållas hela vägen till gatan. Observera att riskerna vid brand ofta ökar och säkerheten kan behöva höjas vid större och tätare möblerade uteserveringar. Därför bör till exempel utrymningsvägar ses över tillsammans med möbleringen av uteserveringen.

Överlåtelse

Tillståndet går inte att överlåta till annan. Om restaurangen, kaféet etc överläts ska tillståndet återkallas hos polismyndigheten, varefter den nya innehavaren får ansöka om nytt tillstånd.

Återställning

När tillståndet gått ut ska serveringens samtliga delar vara borttagna och platsen städad. Tillståndshavaren ska vidta och bekosta nödvändiga åtgärder för städning och eventuell skade-
djursbekämpning.

Bifoga till ansökan

Ritning på uteserveringens placering där bredd och längd tydligt framgår.

Ritning som tydligt visar avgränsningens utformning och hur tillgängligheten tillgodoses.

Nyttiga kontakter

Trafikkontoret: **markupplåtare**: tel 08-508 27 200.

Polisens tillståndsenhet: **ansökan om upplåtelse**: tel 08-401 14 38,

fax: 08-653 32 15. Blankett finns på polisens hemsida: www.polisen.se klicka på Blanketter och sök upp Ansökan tillstånd ordningslagen.

Stadsbyggnadskontoret: **bygglov**: tel 08-508 27 330.

Miljöförvaltningen: **buller och lukt**: tel 08-508 28 800.

Stockholms brandförsvär: **brandsäkerhet**: tel 08-454 87 00.

Socialtjänstförvaltningen: **serveringstillstånd för alkohol**:
tel 08-508 25 000.

Trafikkontorets skadedjursgrupp: **problem med skadedjur**:
tel 08-508 27 886.

LATHUND FÖR HANTERING AV ANSÖKNINGAR OM UPPLÅTELSE AV OFFENTLIG PLATS: UTESERVERINGAR

Uteserveringar är ett självklart, trevligt och omtyckt inslag i staden. Uteserveringar är ett bidrag till en attraktiv gatumiljö. För att uppnå detta måste några viktiga och grundläggande regler efterföljas:

Väl motiverade avsteg från riktlinjerna kan göras på sådana platser där det är uppenbart att en god framkomlighet ändå kan garanteras, till exempel på gator som inte är starkt frekventerade av fotgängare.

□ **Minsta bredd** som kan tillstyrkas för en uteservering är 0,5 meter. Då bör möblerna vara fast monterade och utformade på ett sådant sätt att de kan kännas av med en petkäpp. Dessa mini-uteserveringar är i och för sig inte tillgängliga för alla rörelsehindrade, men möjliggör för restaurang- och café- innehavarna att ha uteservering på smala gångbanor. De fast monterade möblerna gör att uteserveringarna inte kommer att "flyta ut" och försvåra framkomligheten på den redan smala gångbanan.

□ **Fri yta kvar av gångbana** bör inklusive kantsten vara minst 1,6 meter på normal gångbana och på gångbanor med större gångströmmar minst 2,0 meter. Måttet fri yta kvar av gångbana på minst 2 meter grundar sig på att en gående tar c:a 70 cm i anspråk, en rullstolsburen c:a 90 cm och en gående med ledarhund eller ledsagare c:a 120 cm. För att en gående ska kunna möta en person med ledarhund/ledsagare åtgår således 190 cm, återstår lite "vingelrmån" så blir detta 2 meter. Hörnorna vid kortsidorna av serveringen skall alltid städas av tillståndshavaren. I ytterstaden kan i vissa lugna lägen 1,20 meter accepteras som minimimått.

På starkt frekventerad gångbana krävs att det är 3-4 meter kvar att gå på. Detta för att klara en större ström av gångtrafikanter, parkerade cyklar och annat som tar gångbanan i anspråk.

Måttet på den fria ytan som ska vara kvar av gångbanor mäts från uteserveringens avgränsning till och med kantsten eller till stolpe, träd eller annat föremål som tar upp gångbanytan och minskar den fria ytan så att framkomligheten försvåras.

För rena gågator, dvs sådana gågator som är gågator dygnet runt, gäller att fri yta kvar av gångbana mäts som gågatans bredd minskat med möbleringszon. Var sida av gågatan räknas som en gångbana.

För partiell gågata, dvs sådan gågata som är gågata del av dygn gäller inga specialregler, utan bedömning ska ske med samma grundprinciper som om gatan trafikeras dygnet runt. Detta för att säkra gångtrafikanternas säkerhet den tid då gatan trafikeras av motorfordon och förhindra att gående tvingas ut i körbanan.

□ **Minsta avstånd till...**

...**T-banenedgång är generellt 20 meter** på grund av utrymningsskäl och brandsäkerhet.

...**buss hållplats på normalbred gångbana är 20 meter**. Måttet 20 meter är satt för att två bussar ska kunna stanna samtidigt och släppa av och på passagerare. Då gångbanan är bredare får bedömning göras om minsta fria gångbana är tillräckligt bred för att klara både en eventuell uteservering, passerande fotgängare och en busskö. De mått som anges i ovanstående punkt om fri yta kvar av gångbana ska då finnas att tillgå mellan uteserveringens avgränsning och den yta som busshållplatsen inklusive väntande passagerare disponerar.

...**övergångsställen** ska vara 5 meter. Då gångbanan är av bredare typ får även här göras en bedömning av om utrymmet ändå räcker till för både väntande fotgängare som ska gå över övergångsställe, och en uteservering. Se föregående punkt.

□ **Inga uppbyggnader bör tillåtas**. Undantag görs endast på sådana ställen där en uppbyggnad är absolut nödvändig för att kompensera klart märkbara nivåskillnader på gångbanor eller torget. Nivåskillnad mellan serveringslokal och gångbanor är inte ett godtagbart skäl. Om uppbyggnad önskas ska detta klart anges med motivering i ansökan om polistillstånd. Tillstyrks uppbyggnad anges detta speciellt i polistillståndet. Inom ett uppbyggt uteserveringsområde ska en handikappramp inrymmas. Detta är ett absolut krav från handikapprådet

och från flera handikapporganisationer. Ramp krävs inte i de fall serveringen håller minimibredden 0,5 meter.

□ **När uppbyggnad tillåts ska följande beaktas** för att minimera risken för skadedjur.

- Uppbyggnaden måste vara byggd i sektioner som lätt går att lyfta bort vid bekämpning.

- Det är viktigt att kortsidorna på uppbyggnaden är öppna.

- Städning under uppbyggnaden ska ske i samråd med stadens skadedjursgrupp som vid behov gör sanering. Telenummer 508 27 886.

□ **Uppbyggnader högre än 0,6 m är bygglovspliktiga.**

□ **På gångbanor bör uteserveringen placeras i direkt anslutning till tillhörande serveringslokal.** Även på torgytor och parker är detta huvudregeln, men här måste stor hänsyn tas till hur gångtrafiken rör sig på det specifika torget / parkområdet. Uteserveringens placering får inte negativt påverka framkomligheten.

□ **Uteserveringen bör vara klart avgränsad runtom.** Avgränsningen ska göras vinkelrät mot fasad, vara stabil och kunna kännas av med petkäpp. Avgränsningen bör utformas så att det går att komma in på uteserveringen med rullstol. Öppningar i avgränsningen bör placeras längs med gångriktningen på gångbanor och vara minst 90 cm bred så att man kan komma in med rullstol. I de fall uteserveringen håller minsta bredd 0,5 meter eller har bänkbord eller annat fast möblemang behövs ingen avgränsning.

□ **Inga föremål får sticka ut utanför uteserveringens avgränsning.** Inga menyskyltar eller andra föremål får placeras utanför den upplåtna serveringsytan, allt ska rymmas inom den upplåtna uteserveringsytan. Detta gäller även blomlådor, parasoll etc, de får alltså inte sticka ut utanför den upplåtna ytan en bit upp i luften.

□ **Reklam på uteserveringarnas avgränsning.** I detta sammanhang bör påpekas att all reklam alltid är bygglovspliktig. Att på avgränsningen sätta upp information till förbipasserande potentiella kunder, såsom information om meny och priser accepteras självklart. För ytterligare reklambudskap krävs separat bygglov i enlighet med plan- och bygglagen. Bedömning av sådana ansökningar handläggs av stadsbyggnadskontoret i särskild ordning.

□ **Avgiften** för sommarsäsong löper 1 april-15 oktober och för vintersäsong under perioden 16 oktober – 30 mars. I undantagsfall kan kortare perioder godkännas.

Uteservering vinter

För vintertida uteserveringar gäller att ta ytterligare faktorer med i bedömningen, till exempel: eventuella problem som kan uppstå för maskinerna som sköter snöröjningen på gångbanan. De tumregler för fri gångbana med huvudregeln 2 meter, som finns i riktlinjerna för uteserveringar, tar bara hänsyn till barmarksskötsel.

□ Vinteruteserveringar bör ha en fri gångbana på 3 meter.

□ Kontakta respektive gatudriften för samråd.

Om den enskilda platsen bedöms tåla en uteservering vintertid kan det bli aktuellt med ett mått för sommarservering och ett ”vintermått”.

Utöver dessa tips tar ju var och en handläggare, precis som vid andra typer av markupplåtelser, ställning till vad som i övrigt kan vara relevant i det aktuella fallet.

Villkor

Vad som gäller när tillståndet är utfärdat är den villkorsbilaga som har utformats för ändamålet, US.

Andra tillstånd

Bygglov handläggs hos stadsbyggnadskontoret.

Innerstaden: 08 - 508 265 73

Ytterstaden: 08 - 508 272 97

För detta krävs bygglov:

- skärmtak,
- en inhägnad som är högre än 1,1 m (om den är tät). Observera att golvhöjden räknas in i detta.
- en uppbyggnad av golv som blir högre än 0,6 m på högsta stället. Observera att golvhöjden räknas in i detta. **Tänk dock på att upplåtelsetillstånd som regel inte lämnas för uppbyggnader.**
- Reklamskyltar ”av någorlunda storlek”
- markiser med reklam

För servering av alkoholdrycker på uteservering krävs särskilt tillstånd från Socialtjänstförvaltningen, Tillståndsenheten, 106 64 Stockholm, telefon 08-508 250 00.

Serveringsdekal

som utfärdats av staden ska placeras klart synlig i lokalens fönster. Tillståndsbevis med bilagor ska på anmodan kunna uppvisas.

Vippskylt, gatupratäre el liknande

får inte ställas ut på gångbanan.

Säkerhet

Observera tillståndssökaren om att riskerna vid en brand ofta ökar och säkerheten kan behöva höjas vid större och tätare möblerade uteserveringar. Därför bör till exempel utrymningsvägar ses över tillsammans med möbleringen av uteserveringen.

Om uteserveringen har vindskydd och till exempel markiser som fungerar som ”väggar” och ”tak” ökas eldens omfång vid brand. Om det dessutom finns en värmekälla som drivs med gasoltub kan gasen lägga sig som en brandfarlig matta vid en läcka.

Be anordnaren kontakta brandförsvaret för rådgivning och information om regler, telefon 08-454 87 000, www.brand.stockholm.se

Bilaga 4

2009-07-07

STOCKHOLMS STAD	
Kommunstyrelsen	
KF/KS Kansli	
Ink.	2009-07-09
Dnr:	305-1559/2009
Till:	R 2

Kommunstyrelsen

Skrivelse av Stefan Nilsson (MP) och Mats Lindqvist (MP) om att alla uteserveringar ska vara tillgängliga för alla

De Handikappades Riksförbund gör årligen en genomgång av uteserveringarna i staden. Inventeringen för 2009 visar att det är långt kvar till målet om tillgänglighet. Av de 331 uteserveringarna i Stockholms innerstad är det omöjligt för en rullstolsanvändare att ta sig in på var femte. Detta innebär att ett stort antal människor i Stockholm är utestängda från en stor del av sommarens uteliv och nöjesutbud.

Den vanligaste orsaken till otillgänglighet är att uteserveringen är uppbyggd som en liten terrass, utan rullstolsramp. Detta är mycket sällan nödvändigt och bör endast vara tillåtet där det är absolut nödvändigt för att kompensera för klart märkbara nivåskillnader. I den föreskrift som ges av trafikkontoret står detta också klart uttryckt liksom att en handikappramp ska inrymmas i de fall en uteservering är uppbyggd.

Detta är ett av de områden som berör tillgänglighet som är allra enklast att åtgärda. Inför vår/sommar-säsongen 2010 måste Stockholms stad klargöra att endast fullt tillgängliga uteserveringar kommer att tillåtas.

Vi föreslår kommunstyrelsen besluta

att alla uteserveringar i Stockholms stad måste vara fullt tillgängliga inför vår/sommar-säsongen 2010.

Stefan Nilsson (MP)
Gruppledare

Mats Lindqvist (MP)
Ledamot, trafik- och renhållningsnämnden